

Примљено 04.07.2023.			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
	142/3		

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРИРОДНО МАТЕМАТИЧКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У ПРИШТИНИ
СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ**

На седници Наставно-научног већа Природно-математичког факултета Универзитета у Приштини, са привременим седиштем у Косовској Митровици, одржаној 21. 06. 2023. године а на предлог Већа одсека за биологију (одлука бр. 142/2) изабрани смо за чланове Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације под насловом: „Етноботаничка студија о традиционалној употреби биљака на подручју Косова“ кандидата **Мирјане Смиљић**, студента на докторским академским студијама **Биологије** Природно-математичког факултета Универзитета у Приштини, са привременим седиштем у Косовској Митровици.

Комисије је у следећем саставу:

1. Др Горица Ђелић, ванредни професор Природно-математичког факултета Универзитета у Крагујевцу, Институт за биологију и екологију, ужа научна област Морфологија, фитохемија и систематика биљака.
2. Др Татјана Јакшић, редовни професор Природно-математичког факултета Универзитета у Приштини, са привременим седиштем у Косовској Митровици, ужа научна област Екологија, биогеографија и заштита животне средина.
3. Др Предраг Васић редовни професор Природно-математичког факултета Универзитета у Приштини, са привременим седиштем у Косовској Митровици, ужа научна област Морфологија, систематика, филогенија и физиологија биљака.

На основу података којим располажемо достављамо следећи

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФИЈА

Општи подаци:

Име, средње слово и презиме: Мирјана М. Смиљић

Датум и место рођења: 1. 11. 1991. Приштина

Образовање:

2015. Дипломирани биолог, Природно-математички факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици.

2016. Мастер биолог, Природно-математички факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици.

Од 2016. Студент докторских студија, Природно-математички факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици.

На докторским студијама кандидат Мирјана Смиљић је положила све предмете предвиђене студијским програмом докторских студија Биологије на Природно-математичком факултету Универзитета у Приштини, са привременим седиштем у Косовској Митровици, и остварила 150 ЕСПБ.

Запослење:

19.04.2021 – 21.06.2021: Наставник биологије на замени у Фимназији “Приштина” у Лапљем Селу.

Пројекти:

- **Национални пројекти:** Нема
- **Међународни пројекти:** Нема.

Страни језици: Енглески, руски.

БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА МИРЈАНЕ СМИЉИЋ, МАСТЕР БИОЛОГА

Рад у међународном часопису (M23):

1. Durlević, U., Valjarević, A., Novković, I., Ćurčić, N.B., **Smiljić, M.**, Morar, C., Stoica, A., Barišić D, Lukić T (2022). GIS-Based Spatial Modeling of Snow Avalanches Using Analytic Hierarchy Process. A Case Study of the Šar Mountains, Serbia. Atmosphere 13: 1229.

Рад у националном часопису међународног значаја (M24)

1. Marković M, Pljevljakušić D, Matejić J, Nikolić B, **Smiljić M**, Djelić G, Papović O, Djokić M, Stankov Jovanović V (2022). The plants traditionally used for the treatment of respiratory infections in the Balkan Peninsula (Southeast Europe). Lekovite sirovine vol. 42: 70-90.
2. Marković M, Rakonjac Lj, **Smiljić M**, Papović O (2018). Termofilne hrastove šume i šibljakgrabića treće godine nakon požara na planini Vidlič. Šumarstvo Vol. 70, (1-2): 99-110.

Рад у истакнутом националном часопису (M52 за област уређење, заштиту и коришћење вода, земљишта и ваздуха)

1. Marković M, Nikolić B, Jakšić T, Rakonjac Lj, **Smiljić M**, Papović O, Stankov Jovanović V (2022). Activity of enzyme catalase in plants from metal tailings of lead-zinc mine "Trepča". Sustainable forestry collection 86-86: 13-24.

Рад у националном часопису (M53):

1. Stankov-Jovanović V, Šmelcerović A, **Smiljić M**, Ilić M, Marković M (2018). Etnofarmakološka primena kantariona u Pirotskom okrugu. Pirotski Zbornik 43: 141 - 164.

Рад у домаћем научном часопису (M54):

1. Marković M, Stankov-Jovanović V, **Smiljić M** (2019). Medical flora of the Vidlič Mountain in Serbia. University Thought – Publication in Natural Sciences vol. 9 (1): 17-26.

Саопштење са међународног научног скупа штампано у изводу (M 34):

1. Jakšić T., **Smiljić M.**, Stankov-Jovanović V., Stamenković S., Papović O., Vasić P., Marković M. (2017). Activity of catalase in invasive plants from tailing pond of the “Trepča” lead and zinc mine. 7th ESENIAS Workshop with Scientific Conference, Networking and regional cooperation towards Invasive Alien Species Prevention and Management in Europe, 28-30 March, Sofia, Bulgaria, Book of abstracts, 102. http://www.esenias.org/files/ESENIAS_Book_of_Abstracts_website.pdf
2. **Smiljić M.**, Ilić M., Jakšić T., Stankov-Jovanović V., Dimitrijević M., Nikolić J., Mitić V., Stamenković S., Marković M. (2018). Poredjenje antioksidativnih karakteristika odabranih biljaka sa sanirane deponije „Žitkovac“ Rudarsko metralurško hemijskog kombinata „Trepča“ sa biljkama sa nezagađenog područja. Drugi Kongres Biologa Srbije „Osnovna i primenjena istraživanja metodika nastave“, 25-30. septembar, Kladovo, Srbija.

Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини (M63):

1. **Smiljić M.**, Jakšić T., Živić N., Papović O., Vasić P., Marković M., Stankov-Jovanović V., Ilić M., Stamenković S. (2018). Aktivnost enzima katalaze i sadržaj organskih kiselina kod hajdučke trave (*Achillea millefolium*) sa sanirane deponije „Žitkovac“ Rudarsko metralurško-hemijskog kombinata „Trepča“. XXIII savetovanje o biotehnologiji sa međunarodnim učešćem, 9-10 mart, Čačak, Srbija. Zbornik radova, 352-357.
2. **Smiljić M.**, Stankov-Jovanović V., Ćirić S., Stamenković N., Ilić M., Jakšić T., Živić N., Stamenković S., Marković M. (2018). Sadržaj pigmenata hloroplasta u lekovitoj biljci *Teucrium chamaedrys* sa sanirane deponije „Žitkovac“ Rudarsko metralurško-hemijskog

kombinata „Trepča“. XXIII savetovanje o biotehnologiji sa međunarodnim učešćem, 9-10 mart, Čačak, Srbija. Zbornik radova, 358-363.

3. **Smiljić M.**, Ivanović R., Živić N., Marković M., Marković V. (2018). Ekološka procena kvaliteta vode Gračanačkog jezera primenom informacionih tehnologija. VI memorijalni naučni skup iz zaštite životne sredine „Docent dr Milena Dalmacija“, 29-30. mart, Novi Sad, Srbija. Knjiga radova i apstrakata, 33-37.
4. **Smiljić M.**, Papović O., Đokić M., Marković M. (2021). Taxonomic and ecological analysis of flora at locality „DjavoļjaVaroš“ (South Serbia). Ethnobotany 1, Book of abstracts 71-95.

ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА ЗА РАД НА ПРЕДЛОЖЕНОЈ ТЕМИ

Кандидат Мирјана Смиљић, мастер биолог, положила је све испите предвиђене студијским програмом ДАС Биологија, објавила је укупно 12 научних радова од чега: један рад у међународном часопису (M23), два рада у националном часопису међународног значаја (M24), један рад у истакнутом националном часопису (M52), један рад у националном часопису (M53), један рад у домаћем научном часопису (M54), два саопштења са међународног научног скупа штампано у изводу (M 34), четири саопштење са скупа националног значаја штампано у целини (M63).

На основу наведених података, Комисија констатује да кандидат Мирјана Смиљић, мастер биолог, испуњава све формалне услове и да је пододна да настави рад на изради докторске дисертације.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предмет докторске дисертације

Косово и Метохија се у географском погледу налази у југоисточној Европи, на Балканском полуострву, између Динарских планина на западу и северу, планина Српско-

македонске масе на истоку и Шарских планина на југу. Овај регион је познат по својој разноликој географији и богатству биљног света. Релјеф Косова и Метохије карактерише комбинација планинских, брдских и равничарских предела. Планински предели чине око две трећине ове регије. Геолошку грађу чине стене палеозојске старости (шкриљци и серпентин), кречњаци, пешчари андезит, дацит, габро. Најзаступљенији типови земљишта су смонице, гајњаче и подзоли. Хидрографију чине водотокови који се уливају у три слива црноморски, егејски и јадрански. Ова варијација у висини, релјефу, геологији, педологији, хидрографији омогућава постојање различитих микроклиматских услова, што резултира разноликошћу биљног света.

Косово и Метохија има изузетно богату флористичку разноликост, са преко 2.500 врста биљака које су идентификоване до сада. Ово подручје је биотоп за разне врсте шума, ливада, мочвара, речних токова и алпских пашњака. Међу биљкама које се могу наћи на Косову и Метохији су ендемске врсте које су специфичне за ово подручје, као и биљке које су ретке или угрожене.

На територији Косова и Метохије постоје одређене биљне врсте које имају значајну улогу у етноботаници. Најчешће цитиране биљне врсте испитаника биле су: *Achillea millefolium* L., *Allium cepa* L., *Allium ursinum* L., *Chelidonium majus* L., *Cornus mas* L., *Crataegus monogyna* Jacq., *Fragaria vesca* L., *Hypericum perforatum* L., *Malus sylvestris* (L.) Mill., *Matricaria chamomilla* L., *Mentha piperita* L., *Origanum vulgare* L., *Plantago major* L., *Primula veris* L., *Primula vulgaris* Huds., *Prunus cerasifera* Ehrh., *Prunus domestica* L., *Prunus spinosa* L., *Pyrus communis* L., *Rosa canina* L., *Rubus fruticosus* L., *Rubus idaeus* L., *Rumex acetosa* L., *Rumex patientia* L., *Sambucus nigra* L., *Taraxacum officinale* (L.) Weber ex F.H. Wigg., *Thymus serpyllum* L., *Tilia platyphyllos* Scop., *Urtica dioica* L., *Vaccinium myrtillus* L., *Zea mays* L.

Ово су само неки примери биљних врста које се користе у етномедицини на територији Косова и Метохије. Постоји много више биљака које имају своје специфичности и значај у традиционалној медицини, исхрани, козметици и другим културним праксама овог региона.

Етноботаника, која проучава однос између људи и биљака у етничким и културним контекстима, није довољно истражена на северу Косова и Метохије. Значај истраживања ове дисертације је да се то промени како би се боље разумели односи између људи и биљака

у овом региону, очувала традиционална знања и праксе, те искористили потенцијали биљних ресурса у различитим областима.

Проучавање етноботанике на северу Косова и Метохије има неколико важних разлога:

1. Очување културне баштине: Етноботаника нам омогућава да истражимо биљне врсте које су део традиционалних знања и пракси локалних заједница. Проучавање биљних употреба у медицини, исхрани, ритуалима и другим културним контекстима помаже у очувању културне баштине и традиционалних начина живота. Идентификација биљака које се користе у локалној култури омогућава да се та знања пренесу на будуће генерације.

2. Фармаколошки потенцијал: Традиционална медицина често користи биљне лекове за третирање различитих здравствених стања. Проучавање биљних врста на северу Косова и Метохије може открити нове биљке са фармаколошким потенцијалом. Идентификација активних једињења у биљкама и њихово проучавање може довести до развоја нових лекова и терапија.

3. Очување биодиверзитета: Проучавање етноботанике омогућава нам да боље разумемо биљни свет, евентуално предузму мере заштите како би се сачувале ове врсте и станишта на којима расту а тиме и очува биодиверзитет овог подручја. Очување биодиверзитета је кључно за одржавање екосистема и равнотеже у природи.

4. Потенцијал за одрживи развој: Проучавање етноботанике може пружити основу за одрживо коришћење биљних ресурса. Разумевање биљних врста, њихових својстава и потенцијалне примене може отворити могућности за развој локалне економије, туризма и индустрије на бази природних ресурса. Одрживо коришћење биљних ресурса може допринети економском развоју локалних заједница, истовремено чувајући природу и традиционалне праксе.

Предмет истраживања предложене докторске дисертације је диверзитет биљног света и традиционална употреба биљака од стране становништва на територији општина Северна Косовска Митровица, Звечан, Лепосавић и Зубин Поток, на северном делу Косова и Метохије. Познавањем традиционалне употребе биљака у различите сврхе (у исхрани, за лечење, за градњу, ритуале, заштиту од штетних инсеката и друге аспекте свакодневног

живота) може се избећи прекомерна експлоатација и уништење природних станишта, што помаже у заштити и одрживом коришћењу биодиверзитета. Научна истраживања усмерена ка традиционалном знању могу открити нове лекове и нове начине употребе биљака. Традиционална употреба биљака се углавном преноси усменим путем. Документовање етноботаничких знања доприноси очувању културног наслеђа и служи као ресурс за будуће генерације.

У складу са предметом истраживања, предложени радни наслов докторске дисертације: „Етноботаничка студија о традиционалној употреби биљака на подручју Косова“ треба кориговати тако да гласи: „Етноботаничка студија о традиционалној употреби биљака на подручју четири општина у северном делу Косова и Метохије“

Основне хипотезе од којих ће се полазити у истраживању (хипотезе које ће се потврдити или оборити)

Традиционална употреба биљака на подручју Косова и Метохије је релативно мало истражена. Локалитети који су делимично истражени налазе се у јужном и југоисточном делу овог подручја: Голак (Mustafa et al., 2013), Пећ, Дечани (Mustafa et al., 2012), Призрен, Драгаш (Mustafa et al., 2015), Гора (Pieroni et al., 2016), Штрпце (Mustafa et al., 2020), регион Анадрини (Mullalija, 2021). Услед недостатка литературних података предложено истраживање је конципирано да пружи одговоре за разумевање сврхе и начина коришћења самониклог и гајеног биља у општинама Северна Косовска Митровица, Звечан, Лепосавић и Зубин Поток.

Приликом дефинисања предмета и циљева докторске дисертације постављене су следеће хипотезе од којих се пошло у истраживању:

1. Употреба биљака није задовољавајућа у погледу обухваћености врста које се гаје/сакупљају, и у погледу начина и обима сакупљања.
2. Традиционална употреба биљака је првенствено у лековите сврхе.
3. Нови записи о традиционална употреба одређених биљака на југозападном Балкану.
4. Ниво руралног етноботаничког знања је на знатно вишем нивоу у односу на знање урбаног становништва.

5. Коришћење биљака је у складу са одрживим коришћењем; на основу извршених анализа утврдити процену степена угрожености биљака услед сакупљања у циљу постизања одрживости популације.

6. Резултати које добијемо могу послужити као основа за развој модела који ће подржавати одрживо коришћење самониклих врста и ширењу свести о значају традиционалног знања о употреби биљака.

Циљеви истраживања

Северни део Косова и Метохије има своје географске карактеристике које га чине флористички интересантним. Ово подручје има претежно равничарски рељеф са нешто мањим брдским пределом на западу. У близини се налазе планински венци Копаоник и Проклетије, који делимично утичу на рељеф овог подручја. Најзначајнија река која протиче кроз северни део Косова и Метохије је река Ибар. Поред реке Ибар, постоје и мањи водотоци и речице које протичу кроз регион. Кима је умерено континентална. Падавине су релативно равномерно распоређене током године, са благим повећањем током пролећа и јесени. Орографски, едафски и климатски фактори условљавају флору и вегетацију овог подручја. У равничарским пределима доминирају аграрни екосистеми, ливаде и пашњаци док у брдском делу на западу, где се налази Копаоник, вегетација прелази у планинске шуме и алпске пашњаке.

Северни део Косова и Метохије има неколико насеља, од којих су нека већинско српска, као што су Митровица, Лепосавић, Звечан и Зубин Поток. Та насеља имају своје карактеристичне архитектонске и културне елементе који одражавају присуство српске заједнице.

С обзиром да истраживано подручје раније није проучавано са аспекта традиционалне употребе биљака очекује се значајан диверзитет биљних врста које се користе у различите сврхе. У овим срединама осим у исхрани и медицини, биљке користе и у ветерини, народним обичајима, грађевинарству, козметици, прављењу музичких инструмената и многим другим сферама живота. Биљке представљају непроцењив ресурс проучаваних локалитета и треба радити на њиховој заштити јер могу да допринесу побољшању животног стандарда и опстанку становништва које је угрожено неповољним демографским трендовима

У циљу истраживања традиционалне употребе биљака на северном делу Косова и Метохије, ова дисертација ће се фокусирати на прикупљање етноботаничких података од локалног становништва и проучавање веза између биљног света и културних аспеката овог подручја.

Циљеви истраживања су:

- Евидентирање и израда базе самониклих и гајених врста које имају традиционалну употребу на испитиваним локалитетима Косова.
- Утврђивање врста које су највише угрожене сакупљањем ради дефинисања мера њиховог одрживог коришћења.
- Утврђивање начина коришћења биљака у традиционалној медицини, исхрани и другим, за човека битним, наменама.
- Коришћењем квантитативних етноботаничких индекса утврдити вредност употребе и учесталост коришћења наведених биљака.
- Утврђивање културолошких, социјалних и економских аспеката традиционалне употребе биљака.
- Утврђивање евентуално нових врста које се користе у традиционалној медицини на истраживаном подручју .
- Упоредити добијене податке са налазима претходних етноботаничких истраживања спроведених на југозападном Балкану, како би се истакле нове употребе биљака потенцијалног интереса за даље студије, као и за локални развој.
- Документовање етноботаничких информација у виду базе података како би се заштитило знање о традиционалној употреби биљака од заборављавања

Методe које ће се у истраживању применити

Етноботаничка истраживања спроведена су на територији општина Северна Косовска Митровица, Звечан, Лепосавић и Зубин Поток. Подаци о познавању биља и њиховој употреби су прикупљени применом интервјуа у виду анкете на папиру и онлајн анкете. Пре почетка интервјуа, објашњени су циљ, методологија и природа истраживања, а од свих испитаника добијен је информиран пристанак. Користећи стандардне методе у етноботаничким интервјуима постављана су релевантна питања у вези са традиционалном употребом, методама бербе и чувања биљних материјала, коришћеним деловима биљака, локалним називима биљака, начину коришћења, врсте фитопрепарата, леченим болестима.

Свака наведена биљка је упоређена са свежим узорком или сликом из референтне литературе како би се утврдили различити локални називи биљних врста. Додатни локални називи су дати на основу референтних литературних извора. Све биљке наведене од стране испитаника су сакупљене, хербаризоване и идентификоване.

Извршена је квантитативна анализа прикупљених података коришћењем етноботаничких индекса:

1. вредност употребе (UV) којим се процењује значај сваке наведене врсте на основу њеног коришћења од стране испитаника;
2. фреквенција цитирања (FC) која се добија када се број пута када је одређена врста поменута подели са укупним бројем поменутих врста и помножи са 100;
3. релативна вредност цитирања (RFC) се израчунава дељењем броја испитаника који су поменули употребу одређене врсте (FC) са укупним бројем испитаника који су учествовали у истраживању (N): $RFC=FC/N$. RFC варира од 0 (када ниједан испитаник није навео биљку као корисну) до 1 (када су сви испитаници навели биљку као корисну);
4. релативни индекс важности – (Ris) вредности овог индекса се крећу од 0-1. Вредност 1 је када је биљка најчешће помињана као корисна у максималном броју категорија употребе. Израчунава се по формули: $=(RFCs(max)+RNUs(max))/2$ где је RFCs (max) -релативна фреквенција цитирања у односу на максимум, односно добија се дељењем FCs са максималном вредношћу међу свим наведеним врстама $\{RFCs(max) = FCs / \max(FC)\}$, а RNUs(max) је релативан број категорија употребе у односу на максимум, добија се дељењем броја употребе врсте са максималном вредношћу међу свим врстама истраживања $\{RNUs(max) = NUs / \max(NU)\}$.

Извршиће се компарација добијених резултата са етноботаничким подацима из литературних извора претходних етноботаничких истраживања спроведених на Западном Балкану, како би се истакле евентуално нове употребе биљака и потенцијално интересовање за даље фитохемијске и/или фитофармаколошке студије, као и за локални развој.

Очекивани резултати и допринос

Резултати истраживања спроведених у оквиру ове докторске дисертације значајно ће допринети познавању диверзитета, дистрибуције и употребе биљака које имају своје специфичности и значај у традиционалној медицини, исхрани, козметици и другим

културним праксама овог региона. Укратко, проучавање етноботанике на северу Косова и Метохије је научно оправдано ради очувања културне баштине, идентификације фармаколошких потенцијала биљних врста, очувања биодиверзитета, процене угрожености коришћених биљака и промовисања одрживог развоја локалних заједница. Добијени резултати треба да буду саопштени на научним скуповима.

Научна област коју обухвата тема докторске дисертације:

Предложена тема докторске дисертације “Етноботаничка студија о традиционалној употреби биљака на подручју четири општине на северном делу Косова и Метохије” “припада научној области Биологија,

ОКВИРНИ СПИСАК ЛИТЕРАТУРЕ

- Dajić Stevanović Z, Petrović M, & Aćić S. (2014). Ethnobotanical knowledge and traditional use of plants in Serbia in relation to sustainable rural developmen. In: *Ethnobotany and Biocultural Diversities in the Balkans: Perspectives on Sustainable Rural Development and Reconciliation*, edited by A Pieroni & CL Quave, (Springer-Verlag New York), 2014, pp 229-252.
- Faruque M, Uddin SB, Barlow, JW, Hu S, Dong S, Cai Q, Li X, Hu, X. (2018). Quantitative Ethnobotany of Medicinal Plants Used by Indigenous Communities in the Bandarban District of Bangladesh. *Frontiers in Pharmacology*, 9, 313593.
<https://doi.org/10.3389/fphar.2018.00040>
- Hajdari A, Pieroni A, Jhaveri M, Mustafa B, Quave C. (2018). Ethnomedical Knowledge among Slavic Speaking People in South Kosovo. *Ethnobiology and Conservation*: 7, 6. ISSN 22384782
- Josifović M. (ed), *Flora of Serbia (I–X)*, (Belgrade: Serbian Academy of Sciences and Arts, Belgrade) 1970–1986 (in Serbian)
- Mullalija B, Mustafa B, Hajdari A, Quave C, Pieroni A. (2021). Ethnobotany of rural and urban Albanians and Serbs in the Anadrini region, Kosovo. *Genetic Resources and Crop Evolution*: 68, 5, 1825-1848.

- Mustafa B, Hajdari A, Krasniqi F, Hoxha E, Ademi H, Quave C, Pieron, A. (2012). Medical ethnobotany of the Albanian Alps in Kosovo. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*: 8, 1, 1-14.
- Mustafa B, Hajdari A, Pieroni A, Pulaj , Koro, Xh, Quave C. (2015). A cross-cultural comparison of folk plant uses among Albanians, Bosniaks, Gorani and Turks living in south Kosovo. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*: 11, 1, 1-26.
- Mustafa B, Hajdari A, Pulaj B, Quave CL, Pieroni A. (2020). Medical and food ethnobotany among Albanians and Serbs living in the Shtërpçë/Štrpce area, South Kosovo. *Journal of Herbal Medicine*: 22, 100344.
- Mustafa B, Hajdari A., Pajazita Q, Sylja B, Quave C, Pieroni A. (2013). An ethnobotanical survey of the Gollak region, Kosovo. *Genetic Resources and Crop Evolution*: 59, 5, 739–754.
- Pieroni A, Sökand R, Quave C, Hajdari A, Mustafa B. (2016). Traditional food uses of wild plants among the Gorani of South Kosovo. *Appetite*: 108, 83-92.

Предлог ментора за израду докторске дисертације

Предложени ментор за израду докторске дисертације је др Горица Ђелић, ванредни професор Природно-математичког факултета Универзитета у Крагујевцу. Проф. др Горица Ђелић активно се бави научно-истраживачким радом из уже научне области: Морфологија, фитохемија и систематика биљака. Резултате свог научног рада (без магистарске тезе и докторске дисертације) публиковала је у виду 170 библиографских јединица. У наставку дате су репрезентативне референце ментора публикованих у последњих 10 година.

Рад у међународном часопису изузетних вредности (M21a)

- Vukic, M., Vukovic,N., **Djelic, G.**, Obradovic, A., Kacaniovac,M., Markovic, S., Popović, S., Baskić, D., (2018). Phytochemical analysis, antioxidant, antibacterial and cytotoxic activity of different plant organs of *Eryngium serbicum* L. *Industrial Crops & Products* 115 (2018) 88–97. ISSN: 0926-6690.

Рад у врхунском међународном часопису (M21)

- Vukic, D.M., Vukovic L.N., **Djelic, T.G.**, Popovic, Lj.S., Zaric, M.M., Baskic, D.D.,_Krstic,B.G., Tesevic, V.V., Kacaniova, M.M. (2017). Antibacterial and cytotoxic activities of

aphthoquinone pigments from *Onosma visianii* Clem, EXCLI Journal 2017; 16:73-88. ISSN1611-2156 http://www.excli.de/vol16/Vukovic_16022017_proof.pdf

Vukic, M.D., Obradovic, A.D., Vukovic, N.L., Kačániová, M., Djurdjevic, P.M., **Djelic, G.T.**, Matic, M.M.(2022). Chemical Composition, Antitumor Potential, and Impact on Redox Homeostasis of the Essential Oils of *Orlaya grandiflora* from Two Climate Localities. *Molecules* 2022, 27, 5908. <https://doi.org/10.3390/molecules27185908>.

Rad u istaknutom međunarodnom časopisu (M22)

Djelic, G., Krstic, D., Stajic, M.J., Milenkovic, B., Topuzovic, M., Nikezic, D., Vucic, D., Zeremski, T., Stankovic, M., Kostic, D. (2016). Transfer factors of natural radionuclides and ¹³⁷Cs from soil to plants used in traditional medicine in central Serbia. *Journal of Environmental Radioactivity*, 158-159:81. ISSN: 0265-931X. <http://www.sciencedirect.com/science/journal/0265931X/158>

Radojevic, D.I, Grujovic Z.M., Milosevic-Djordjevic Olivera M.,Tubic Vukajlovic J., Markovic M. A., Grujicic V.D., Ciric R .A., **Djelic T.G.**, Topuzovic D. M., Comic R. L. (2023). Putative application of *Najas marina* L. extracts as a source of bioactive compounds and their antioxidant, antimicrobial, antibiofilm, and genotoxic properties. *LETTERS IN APPLIED MICROBIOLOGY* 2023 76 (5).

Rad u međunarodnom časopisu (M23)

Marković, S. M., Ilic, S. B., Miladinović, L. D., Stamenković, M. S., Trajković, R., Stankov-Jovanović, P. V., **Đelić, G.** (2015). Activity of a Catalase Enzyme in Plants from the Burned Areas of the Vidlič Mountain Beech Forest. *Oxidation Communications*, Vol. 38, No 2, pp 860 -868. ISSN 0209-4541.

Jakovljević, D.V., Milićević, M.J., **Đelić, T.G.**, Vrvić, M.M. /2016). Antioxidant activity of *Ruscus* species from Serbia: Potential new sources of natural antioxidants, *Hem. Ind.* 70 (1) 99–106. ISSN: 2217-7426. http://www.ache.org.rs/HI/HI_sadrzaj.html

Vuković, N., Vukić, M., **Djelić, G.**, Hutkova J., Kacaniova M. (2016). Chemical Composition and Antibacterial Activity of Essential oils of Various Plant Organs of Wild Growing *Nepeta cataria* from Serbia. *Journal of Essential Oil Bearing Plants*, Vol 16, Issue 6 , 1404-1412, ISSN 0972-060X. <http://www.tandfonline.com/toc/teop20/19/6?nav=toCList>

Radojević, D.I., Vasić, M.S., Dekić, S.M., Radulović, S.N., **Đelić, T.G.**, Đurđević, S.J., Čomić, R.Lj. (2016). Antimicrobial and antibiofilm effects of extracts from, *Trapa natans* L., evaluation of total phenolic and flavonoid contents, and GC-MS analysis. *Acta Poloniae Pharmaceutica ñ Drug Research*, Vol. 73 No. 6, 1565-1575. ISSN 2353-5288.

<http://docplayer.net/31894162-Acta-poloniae-pharmaceutica.html>

Djelic, G., Timotijevic, S., Simic, Z. (2021): Bioaccumulation and translocation of metals in selected plants from fam Apiaceae, *International Journal of Academic Scientific Research* ISSN: 2272-6446 Volume 9, Issue 1 (February - March 2021), 19-27.

Radojević, D.I., Mladenović, G.K., Čomić, R.Lj., I. R. Raković R.I., Milošević-Djordjević M.O., Grujičić V.D., Marković, M.A., Tubić Vukajlović M.J., **Djelić, T.G.**, Topuzović D.M., Mihailović R.N. (2022). Unexplored biological properties and phytochemical characterization of metanolic extracts of *Achillea ageratifolia subsp. serbica* (Nyman) Heimerl, *Journal of Animal & Plant Sciences*, 32(2). Page: 578-588 ISSN (print): 1018-7081; ISSN (online): 2309-8694.

Rad u nacionalnom časopisu međunarodnog značaja (M24)

Pavlović, B.M, Jakšić, R.T., Vasić, S.P., Simić, B.Z., Topuzović, D.M., **Đelić, T.G.** (2022). Bioaccumulation of metals, total phenolic and flavonoid contents and antioxidant activity of *Rumex acetosella* L. from tailings in Žitkovac (Kosovo & Metohija), *Kragujevac J. Sci.* 44 (2022) 239–253.

Marković, M., Pljevljakušić, D., Matejić, J., Nikolić, B., Smiljić, M., **Đelić, G.**, Popović, O., Đokić, M., Stankov-Jovanović, V. (2022). The plants traditionally used for the treatment of respiratory infections in the Balkan Peninsula (Southeast Europe), *Natural Medicinal Materials* vol.42 (2022) 70-90, <http://dx.doi.org/10.5937/leksir2242070M>.

ЗАКЉУЧАК

На основу наведених чињеница, Комисија закључује да је тема докторске дисертације: “Етноботаничка студија о традиционалној употреби биљака на подручју четири општине на северном делу Косова и Метохије” добро дефинисана, научно заснована, актуелна и подобна. Увидом у рад кандидата, Комисија констатује да Мирјана Смиљић, мастер биолог, испуњава све услове за израду докторске дисертације предвиђене Правилником о докторским академским студијама Природно-математичког факултета, Универзитета у Приштини са седиштем у Косовској Митровици. За ментора докторске дисертације Комисија предлаже др Горицу Ђелић, ванредног професора Природно-математичког факултета Универзитета у Крагујевцу. На основу наведеног Комисија предлаже наставно-научном већу Природно-математичког факултета, Универзитета у Приштини са седиштем у Косовској Митровици да позитивно оцени подобност кандидата, теме и ментора и тиме омогући кандидату Мирјани Смиљић, мастер биологу да приступи изради докторске дисертације.

У Косовској Митровици 03.07.2023.године

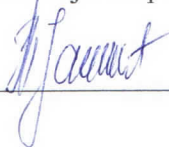
Комисија

4. Др Горица Ђелић, ванредни професор
Природно-математичког факултета Универзитета у Крагујевцу, члан

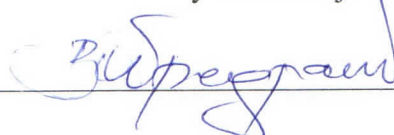
---

5. Др Татјана Јакшић, редовни професор
Природно-математичког факултета Универзитета у Приштини, са привременим седиштем
у Косовској Митровици, председник Комисије,

---

6. Др Предраг Васић редовни професор
Природно-математичког факултета Универзитета у Приштини, са привременим седиштем
у Косовској Митровици, члан
